

مثالها

مثال 1) اگر $f = \{(4,5), (6,5), (8,12), (10,2)\}$ و $g = \{(4,6), (2,4), (6,8), (8,10)\}$ توابع fog, gof را حساب کنید.

مثال 2) اگر $f = \{(2,3), (4,5), (1,2), (3,2)\}$ و $g = \{(1,1), (2,7), (3,5)\}$ باشند، مطلوب است محاسبه fog و fof .

مثال 3) توابع $f = \{(4,3), (5,7), (3,8)\}$ و $g = \{(3,5), (4,6), (6,3)\}$ مفروضند، دامنه و برد توابع مرکب زیر را تعیین کنید.

3) fog

4) gof

5) fof

6) $(2f) \circ (3g)$

7) $\left(\frac{f}{g}\right) \circ (g \cdot f)$

8) $(2f) \circ (g-2)$

9) $(f+g) \circ (f-g)$

مثال 10) در تابع $f = \{(2,3), (3,5), (4,6), (5,1)\}$ مقدار عبارت $A = \frac{f^2(3) - fof(3)}{fofof(2)}$ را بیابید.

مثال 11) اگر $f = \{(1,0), (2,1), (0,2), (-1,-1)\}$ تابع $\frac{fof}{f^2}$ را بیابید.

مثال 12) فرض کنیم $g: N \rightarrow N$ تابعی با ضابطه $g(n) = 2n$ باشد، اگر $A = \{1, 2, 3, 4\}$ و تابع $f: A \rightarrow N$ به صورت $f = \{(1,2), (2,3), (3,5), (4,7)\}$ تعریف شود، توابع $2f + g$ ، gof را محاسبه کنید.

مثال 13) اگر $f = \{(0,2), (1,4), (-1,3), (2,-1)\}$ و $g(x) = \sqrt{9-x^2}$ باشد، $f(g(x))$ و $g(f(x))$ را بیابید.

مثال 14) ترکیب توابع و دامنه های خواسته شده را بدست آورید.

14) $\left\{ \begin{array}{l} f(x) = x^2 + 2 \\ g(x) = 4x + 2 \end{array} \right\} \left\{ \begin{array}{l} D_{fog} = ? \\ f(g(x)) = ? \end{array} \right.$

15) $\left\{ \begin{array}{l} f(x) = \frac{2x-3}{5} \\ g(x) = \frac{x}{x-1} \end{array} \right\} \left\{ \begin{array}{l} D_{fog} = ? \\ f(g(x)) = ? \end{array} \right.$

مثالها

$$16) \left\{ \begin{array}{l} f(x) = \sqrt{x-1} \\ g(x) = x-1 \end{array} \right\} \left\{ \begin{array}{l} D_{f \circ g} = ? \\ f(g(x)) = ? \end{array} \right.$$

$$17) \left\{ \begin{array}{l} f(x) = 2x^2 - x \\ g(x) = \frac{1}{x} \end{array} \right\} \left\{ \begin{array}{l} D_{f \circ g} = ? \\ f(g(x)) = ? \end{array} \right.$$

$$18) \left\{ \begin{array}{l} f(x) = \frac{x+3}{x-3} \\ g(x) = \frac{x-3}{x+3} \end{array} \right\} \left\{ \begin{array}{l} D_{f \circ g} = ? \\ f(g(x)) = ? \end{array} \right. \quad 19) \left\{ \begin{array}{l} f(x) = \sin 2x \\ g(x) = \sin x \end{array} \right\} \left\{ \begin{array}{l} D_{f \circ g} = ? \\ f(g(x)) = ? \end{array} \right.$$

$$20) \left\{ \begin{array}{l} f(x) = \tan x \\ g(x) = \cot x \end{array} \right\} \left\{ \begin{array}{l} D_{f \circ g} = ? \\ f(g(x)) = ? \end{array} \right.$$

$$21) \left\{ \begin{array}{l} f(x) = \frac{1+x^2}{1-x^2} \\ g(x) = \sqrt{x(1-x)} \end{array} \right\} \left\{ \begin{array}{l} D_{f \circ g} = ? \\ f(g(x)) = ? \end{array} \right.$$

$$22) \left\{ \begin{array}{l} f(x) = x^2 \\ g(x) = \sqrt{7-x^2} \end{array} \right\} \left\{ \begin{array}{l} D_{g \circ f} = ? \\ g(f(x)) = ? \end{array} \right.$$

$$23) \left\{ \begin{array}{l} f(x) = x+2 \\ g(x) = x^2-3 \end{array} \right\} \left\{ \begin{array}{l} D_{f \circ g}, D_{g \circ f} = ? \\ f(g(x)), g(f(x)) = ? \end{array} \right.$$

$$24) \left\{ \begin{array}{l} f(x) = x^2 + x \\ g(x) = \sqrt{4x+1} \end{array} \right\} \left\{ \begin{array}{l} D_{f \circ g}, D_{g \circ f} = ? \\ f(g(x)), g(f(x)) = ? \end{array} \right.$$

$$25) \left\{ \begin{array}{l} f(x) = \sqrt{x^2+5} \\ g(x) = \sqrt{4-x^2} \end{array} \right\} \left\{ \begin{array}{l} D_{f \circ g}, D_{g \circ f} = ? \\ f(g(x)), g(f(x)) = ? \end{array} \right.$$

$$26) \left\{ \begin{array}{l} f(x) = \frac{x}{\sqrt{1-x^2}} \\ g(x) = \cos \pi x \end{array} \right\} \left\{ \begin{array}{l} D_{f \circ g} = ? \\ f(g(x)) = ? \end{array} \right.$$

مثالها

$$27) f(x) = \left\{ \begin{array}{l} 2 ; x \in \mathcal{Q} \\ 1 ; x \in \mathcal{R} - \mathcal{Q} \end{array} \right\} f \circ f = ?$$

$$28) f(x) = \left\{ \begin{array}{l} x^2 ; x \in \mathcal{Q} \\ 0 ; x \in \mathcal{R} - \mathcal{Q} \end{array} \right\} (f \circ f)(x) = ? \quad 29) \left\{ \begin{array}{l} f(x) = \sqrt{x-1} \\ g(x) = \sqrt{2-x} \\ h(x) = x^2 ; D_h = [0,4] \end{array} \right\} (f \circ h \circ g)(x) = ?$$

$$30) \left\{ \begin{array}{l} f(x) = x^2 - 1 \\ g(x) = \frac{x+1}{x-1} \end{array} \right\} \left\{ \begin{array}{l} D_{f \circ g}, D_{g \circ f}, D_{f \circ f} = ? \\ f(g(x)), g(f(x)), f(f(x)) = ? \end{array} \right.$$

$$31) \left\{ \begin{array}{l} f(x) = \log x \\ g(x) = \text{Arc cos } x \end{array} \right\} D_{g \circ f} = ?$$

$$32) \left\{ \begin{array}{l} f(x) = \sqrt{x-3} \\ g(x) = \frac{2x+2}{x} \end{array} \right\} \left\{ \begin{array}{l} D_{f \circ g}, D_{g \circ f} = ? \\ f(g(x)), g(f(x)) = ? \end{array} \right.$$

$$33) \left\{ \begin{array}{l} f(x) = \sqrt{x} \\ g(x) = [x] + [-x] \end{array} \right\} \left\{ \begin{array}{l} D_{f \circ g} = ? \\ f(g(x)) = ? \end{array} \right.$$

$$34) \left\{ \begin{array}{l} f(x) = \frac{1}{\sqrt{x-2}} - \frac{1}{\sqrt{4-x}} \\ g(x) = [x] \end{array} \right\} D_{f \circ g} = ?$$

$$35) \left\{ \begin{array}{l} f(x) = \sqrt{1-x^2} \\ g(x) = [x] \end{array} \right\} D_{f \circ g} = ?$$

$$36) \left\{ \begin{array}{l} f(x) = \frac{x+1}{x-2} \\ g(x) = \frac{3}{x+4} \end{array} \right\} D_{f \circ g} = ?$$

$$37) \left\{ \begin{array}{l} f(x) = \sqrt{1-x^2} \\ g(x) = \sqrt{x} \end{array} \right\} D_{(f+g) \circ f} = ?$$

$$38) \left\{ \begin{array}{l} f(x) = x^3 ; 0 \leq x \leq 1 \\ g(x) = x^2 ; 0 \leq x \leq 2 \end{array} \right\} D_{f \circ g} = ?$$

مثالها

$$39) \left\{ \begin{array}{l} f(x) = \frac{\sqrt{2}}{\sqrt{1-\sqrt{1-x}}} \\ g(x) = \sin^2 \pi x \end{array} \right\} \left\{ \begin{array}{l} D_{fog} = ? \\ f(g(x)) = ? \end{array} \right.$$

$$40) \left\{ \begin{array}{l} f(x) = 10^{-10 \log(\log x)} \\ g(x) = \frac{1}{x} \end{array} \right\} \left\{ \begin{array}{l} D_{fog}, D_{gof} = ? \\ f(g(x)), g(f(x)) = ? \end{array} \right.$$

$$41) \left\{ \begin{array}{l} f(x) = 2^{\log_2 x} \\ g(x) = \frac{x-1}{x^2-x} \end{array} \right\} D_{fog}, R_{fog} = ?$$

$$42) \left\{ \begin{array}{l} f(x) = \sqrt{x-1} \\ g(x) = x^2 + 2 \\ h(x) = x + 3 \end{array} \right\} fogoh = ?$$

$$43) f(x) = \sin^2 \pi x ; x \geq 0 \Rightarrow f(-f(x)) = ?$$

$$44) f(n) = (-1)^n \left[\frac{n}{2} \right], n \in \mathbb{N} \Rightarrow D_{fof} = ?$$

$$45) \left\{ \begin{array}{l} f(x) = x + 2 \\ g(x) = 2x - 3 \end{array} \right\} \left\{ \begin{array}{l} (fog)(3) \\ (gof)(1) \end{array} \right\} = ?$$

$$46) \left\{ \begin{array}{l} f(x) = \sqrt{x} ; R^+ \rightarrow R \\ g(x) = x^2 ; R \rightarrow R \end{array} \right\} \left\{ \begin{array}{l} D_{fog}, D_{gof} = ? \\ f(g(x)), g(f(x)) = ? \end{array} \right.$$

$$47) \left\{ \begin{array}{l} f(x) = 5 - x ; N \rightarrow Z \\ g(x) = x^2 - 3 ; [0, +\infty) \rightarrow [-3, +\infty) \end{array} \right\} \left\{ \begin{array}{l} D_{fog}, D_{gof} = ? \\ f(g(x)), g(f(x)) = ? \end{array} \right.$$

$$48) \left\{ \begin{array}{l} f(x) = x + 2 ; [0, 1] \rightarrow R \\ g(x) = 1 - x ; [0, 1] \rightarrow R \end{array} \right\} g(f(x)) = ?$$

مثالها

مثال (49) اگر $f(x) = \begin{cases} x+2 & ; x \geq 0 \\ 5x & ; x < 0 \end{cases}$ و $g(x) = x^2$ باشد، مطلوبست تشکیل تابع fog .

مثال (50) اگر $f(x) = \begin{cases} x & ; x \geq 3 \\ 4x & ; x < 3 \end{cases}$ و $g(x) = x^2 - 1$ باشد، $f(g(x))$ و $g(f(x))$ را بیابید.

مثال (51) اگر $g(x) = \sin x$ و $f(x) = \begin{cases} x + \pi & ; x \geq 0 \\ x - \pi & ; x < 0 \end{cases}$ ضابطه های تابع $f(g(x))$ و $g(f(x))$ را بنویسید؟

مثال (52) فرض کنید $g(x) = x^3 - 1$ و $f(x) = \begin{cases} 2x & ; x \leq 1 \\ 4 & ; 1 < x < 3 \\ \sqrt[3]{x} & ; x > 1 \end{cases}$ تعریف شده باشد، مطلوبست محاسبه (fog) .

مثال (53) اگر $f(x) = \begin{cases} x-2 & ; x \geq 0 \\ 4 & ; x < 0 \end{cases}$ و $g(x) = \begin{cases} x^2+2 & ; x \geq 1 \\ 2 & ; x < 1 \end{cases}$ باشد، ضابطه توابع fog و gof را بدست آورید.

مثال (54) اگر $f(x) = \begin{cases} 2x-3 & ; x > 1 \\ x^2 & ; x \leq 1 \end{cases}$ و $g(x) = \begin{cases} x^3 & ; x > 0 \\ 2x^2 & ; x \leq 0 \end{cases}$ باشد، ضابطه تابع fog را بدست آورید.

مثال (55) اگر $f(x) = \begin{cases} 2x & ; x \geq 2 \\ 3x & ; x < 2 \end{cases}$ و $g(x) = \begin{cases} x-1 & ; x \geq 1 \\ x+3 & ; x < 1 \end{cases}$ باشد، $f(g(x))$ و $g(f(x))$ را بیابید.

مثال (56) اگر $f(x) = \begin{cases} x & ; 0 \leq x \leq 5 \\ 3 & ; -5 \leq x < 0 \end{cases}$ و $g(x) = \begin{cases} x+2 & ; x \geq 1 \\ x+1 & ; x < 0 \end{cases}$ باشد، $f(g(x))$ و $g(f(x))$ را بیابید.

مثالها

مثال 57 توابع $f: R \rightarrow R$ و $g: R \rightarrow R$ با ضابطه های $f(x) = \begin{cases} x-2 & ; x \geq 0 \\ 4 & ; x < 0 \end{cases}$ و $g(x) = \begin{cases} x^2+2 & ; x \geq 1 \\ 2 & ; x < 1 \end{cases}$ تعریف شده اند توابع fog ، $go(-g)$ را بنویسید.

مثال 58 تابع $f: [0,1] \rightarrow R$ با ضابطه $f(x) = \begin{cases} x & ; x \in Q \\ 1-x & ; x \notin Q \end{cases}$ تعریف شده است، نشان دهید به ازاء هر x از $[0,1]$ داریم:

$$\begin{cases} f(x) + f(1-x) = 1 \\ f(f(x)) = x \end{cases}$$

مثال 59 اگر $f(x) = \log(x + \sqrt{x^2 - 1})$ باشد $f(2x^2 - 1)$ چقدر است.

مثال 60 اگر $f(x) = ax + b$ و fof و $fofof$ را بیابید و نشان دهید.

مثال 61 اگر $f(x) = \frac{x}{\sqrt{1+x^2}}$ ثابت کنید $f(f(x)) = \frac{x}{\sqrt{1+2x^2}}$ و به طور کلی حدس بزنید:

$$f^n(x) = (fofo\dots of)(x) = \frac{x}{\sqrt{1+nx^2}}$$

سپس این حدس را به استقرا ثابت کنید.

مثال ترکیب توابع زیر را بدست آورید.

62) $f(x) = \frac{1-x}{1+x} \Rightarrow \begin{cases} D_{fof} = ? \\ (fofof)(x) = ? \end{cases}$

63) $\left\{ \begin{array}{l} f(x) = \sqrt{\frac{1-x^2}{1+x^2}} \\ g(x) = \tan x \end{array} \right\} f^n(g(x)) = ?$

64) $f(x) = \frac{x+1}{x-1} \Rightarrow f^n(x) = ?$

مثالها

65) $f(x) = x - [x] \Rightarrow f^n(x) = ?$

66) $f(x) = (-1)^{[x]} \Rightarrow f^n(x) = ?$

67) $f(x) = x - 2 \left[\frac{x}{2} \right] \Rightarrow f^n(x) = ?$

68) $f(x) = \frac{|x|}{1+|x|} \Rightarrow f^n(x) = ?$

69) $\left\{ \begin{array}{l} f(x) = \sqrt{\frac{1-x^2}{1+x^2}} \\ g(x) = \tan x \end{array} \right\} f^n(g(x)) = ?$

70) $f(x) = \frac{x}{\sqrt{1+x^2}} \Rightarrow f_n(x) = \underbrace{f(f(\dots f(x)\dots))}_n$

71) $f(x) = \frac{1}{\sqrt[3]{1-x^3}} \Rightarrow f(\dots f(f(19))\dots)$ (تابع 95 بار تکرار شده است.)

72) $f(x) = \left\{ \begin{array}{l} f : N \rightarrow N \\ 3x+1 ; x = 2n+1 \\ \frac{x}{2} ; x = 2n \end{array} \right\} (f \circ f \circ f \circ f \circ f) = ?$

مثال 73) کدام یک از گزاره‌های زیر درست و کدام یک نادرست است؟

الف) $f(x) = x^2 - 4$ و $g(x) = \sqrt{x^2 - 4}$ آنگاه $(f \circ g)(5) = -25$ و $(f \circ g)(x) = -x^2$

ب) اگر $g(4) = 7$, $f(7) = 5$ آن گاه $(f \circ g)(4) = 35$

ج) $g(x) = 2x - 1$ و $f(x) = \sqrt{x}$ آن گاه $(f \circ g)(5) = g(2)$

د) برای هر دو تابع f, g داریم: $f \circ g = g \circ f$

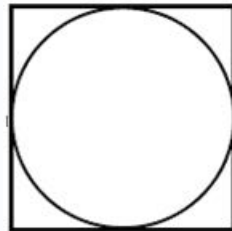
مثال 74) آیا سه جمله ای درجه دوم $P(x)$ با ضرایب عددی وجود دارد، به طوری که به ازای هر عدد طبیعی که فقط با ارقام 1 نوشته

می شوند، مقدار $P(x)$ هم تنها با ارقام 1 نوشته شود؟

مثالها

مثال 75 قیمت معمولی یک کالا x (هزار تومان) است. اگر $f(x) = x - 400$ و $g(x) = 0.75x$ باشد، توصیف f و g آن است که:
 تابع $g(x) = 0.75x$ ، قیمت کالای x (برحسب هزار تومان) را با تخفیف 25 درصد بیان می کند.
 تابع $f(x) = x - 400$ ، قیمت کالای x (برحسب هزار تومان) با 400 تومان زیر قیمت اصلی، بیان می کند.
الف) تابع $f \circ g$ را محاسبه کنید.
ب) تابع $g \circ f$ را محاسبه کنید.

مثال 76 یک پی (فونداسیون) بتنی مربع شکل به عنوان پایه ای برای یک مخزن گزوثیل استوانه ای استفاده می شود. (شکل زیر)

الف) شعاع مخزن، r را به عنوان تابعی از x (ضلع مربع) بنویسید.
ب) مساحت A پایه دایره ای شکل را به عنوان تابعی از r بنویسید.
ج) $(A \circ r)(x)$ را بیابید و تعبیر کنید.

مثال 77 سنگی به داخل آب یک دریاچه آرام پرتاب می شود و باعث ایجاد موج هایی به شکل دایره های هم مرکز می شود. شعاع بزرگ ترین دایره تابعی از زمان است و فرض کنید این تابع به صورت $r(t) = 2t$ باشد. t بر حسب ثانیه است و زمان پس از برخورد سنگ با آب را نشان می دهد و r بر حسب سانتی متر است. مساحت دایره تابعی از شعاع آن است و به صورت $A(r) = \pi r^2$ می باشد.

1- جدول زیر را کامل کنید.

t (زمان)	۱	۲	۳	۴	۵	t
r (شعاع دایره در لحظه t)			۶			$r(t) = 2t$
A (مساحت دایره در لحظه t)			36π			$A(r(t)) = \pi(2t)^2 = 4\pi t^2$

۲- تابعی که مساحت دایره را در هر لحظه t به دست می دهد، چگونه از طریق دو تابع $r(t), A(r)$ ساخته شده است؟

۳- اگر $h(x) = (2x + 5)^2$ را به صورت ترکیب دو تابع مانند g, f بنویسید به قسمی که $h(x) = (f \circ g)(x)$ و $g(0) = 5$

مثال‌ها

مثال 78) تعداد باکتری‌ها در یک غذای منجمد با تابع $n(d) = 20d^2 - 80d + 50$ با شرط $2 \leq d \leq 14$ داده می‌شود که d دمای غذا است. وقتی که غذا از انجماد خارج می‌شود دما با تابع $d(t) = 4t + 2$ ، $0 \leq t \leq 3$ داده می‌شود که t زمان بر حسب است مطلوب است:

الف) تابع مرکب $n(d(t))$

ب) تعداد باکتری‌ها در غذا وقتی که $t = 2$.

ج) پس از چه زمانی تعداد باکتری‌ها به 2420 می‌رسد؟